

Första hjälpen för din hund

Till dig
med
jakthund

ANDNING = Kontrollera andning och puls.

BLÖDNING = Stoppa eventuella blödningar.

CHOCK = Behandla och motverka chock.

Viktiga telefonnummer och övriga kontaktuppgifter

Ditt djursjukhus:

Din veterinär:

Adress:

Telefonnummer:

Webbadress:

E-postadress:

Vill du veta mer? Ring 0775-88 88 88 eller hitta din lokala säljare via [agria.se](https://www.agria.se)
Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringsgruppens specialistbolag för djur- och grödaförsäkring.

Innehållsförteckning

Första hjälpen Jakhund

- 2-3** ABC - Andning - Blödning - Chock • Viktiga telefonnummer och övriga kontaktuppgifter • Innehållsförteckning
- 4-5** Första hjälpen • Tillvägagångssätt vid en olycka
- 6-7** Drunkning • Vildsvinsskada • Sparkskada • Trafikolycka
- 8-9** Skottskada • Ögonskada • Jaktödem • Tillverka en bår
- 10-11** Klobrott • Muskelsträckning
- 12** Checklista, saker att ta med på jakt

Första hjälpen Hund allmänt

- 13** Nossnara
- 14-15** Puls • Andning • Konstgjord andning
- 16-17** HLR - Hjärt-lungräddning
- 18-19** Chock • Kvävning • Heimlichmanöver
- 20-21** Blödning • Tryckförband • Benbrott
- 22-23** Skadad tass • Tassbandage
- 24-25** Fiskekrok • Penetrerande föremål • Punkterad lunga
- 26-27** Magomvridning • Förgiftning
- 28-29** Getingstick • Insektsbett • Fästingbett • Ormbett
- 30-31** Brännskada
- 32-33** Kroppstemperatur • Nedkylning
- 34-35** Värmeslag • ABC • Checklista, innehåll första hjälpen-väska

Att utföra första hjälpen...

... på hundar skiljer sig inte mycket från motsvarande metod på oss människor, vissa skillnader finns dock. Läs igenom den här snabbguiden några gånger så är du förberedd om något skulle inträffa.

Tänk också på att:

- Träna och läs på om första hjälpen så du är förberedd om en olycka sker.
- Träna på att exempelvis lägga ett tassbandage eller en nossnara så att både du och hunden blir vana vid detta.
- Vid behov - nossnara hunden innan du hjälper den. En hund som är mycket smärtpåverkad kan bitas ofrivilligt - detta gäller även en till synes medvetlös hund.
- Vid mycket akut skada - meddela veterinär/djursjukhus om att den sjuka/skadade hunden är på väg.
- Se till att minst en i familjen kan ge första hjälpen.
- Om du reser med din hund, ta i förväg reda på kontaktuppgifter till närmaste veterinär eller djursjukhus.
- Allvarliga olycksfall kräver alltid professionell veterinärvård.

Tillvägagångssätt vid olycksfall med hundar

1. Bedöm faran. Du är till liten hjälp om du riskerar att själv skada dig och/eller hunden i en farofylld situation.
2. Behåll lugnet och hämta hjälp om det är möjligt. Det är säkrare om du har någon som kan hjälpa dig utföra första hjälpen.
3. Prioritera vad som behöver göras i väntan på hjälp. Gå igenom ABC i denna broschyr.
4. Kontrollera kontaktbarhet. Reagerar hunden på tilltal och beröring?
Om den reagerar - se efter om den har några skador som behöver åtgärdas. Läg tryckförband om det behövs och behandla mot chock. Prata med hunden och håll kroppskontakt om det går. Se sidorna 18 och 20.
Om hunden inte reagerar - kontrollera andning och puls. Se sidorna 14-15.
5. Transportera hunden till veterinären om skadan kräver det efter att du gått igenom ABC.

Drunkning

En hund som går igenom isen eller hamnar i vatten löper risk att dra in vatten i lungorna. Sker detta får hunden en ansträngd och rosslande andning och kan i värsta fall kvävas och bli medvetlös.

Åtgärder

1. Töm lungorna på vatten genom att lyfta upp hundens bakdel.
2. Om hunden varken andas eller har puls, utför konstgjord andning och hjärt-lungräddning. Se sidorna 15-17.
3. Torka hunden torr och linda in den i en filt.
4. Åk omedelbart till veterinär. Fortsätt med konstgjord andning under transporten om hundens andning inte kommit igång.

En hund som legat länge i vatten drabbas ofta av nedkylning. Läs mer om symtom och behandling på sidan 33.

Vildsvinsskada

Hundar som används för jakt kan få skador av vildsvinens betar. Ibland är såren djupa och kan perforera ändtarm eller ge skador på bukorgan, brösthåla eller lungor. Utöver organskador är det stor risk för sårinfektion. Skyddsväst kan skydda mot flera allvarliga skador.

Åtgärder

1. Lägg tryckförband vid rikliga blödningar. Se sidan 20.
2. Täck perforerande sår på bröstkorgen med lufttätt förband. Se sidan 25.
3. Skölj sårskador och blottade organ med riklig mängd koksaltlösning.
4. Lägg kompresser dränkta i koksaltlösning över blottade organ.
5. Bandagera eller skydda med ren handduk, filt eller liknande.
6. Åk omedelbart till veterinär. Även till synes mindre skador kan vara allvarliga.

Sparkskada

Hundar som ställer älg kan råka ut för sparkar som kan ge skelettskador, mjukdelsskador och sårskador. Sparkskador kan ge allvarliga inre blödningar som inte syns för blotta ögat. Därför är det viktigt att en veterinär undersöker hunden efter en sparkincident.

Åtgärder

1. Sårskador med riklig blödning behandlas med tryckförband. Se sidan 20.
2. Vid misstanke om fraktur, lägg stabiliserande bandage. Se sidan 21.
3. Öppna frakturer skyddas med kompresser dränkta i koksalt.
4. Vid misstanke om skullskador, inre skador eller frakturer bör hunden bäras på bår till bil för vidare färd till veterinär. Se sidan 9.
5. Uppsök omedelbart veterinär vid sparkskador. Skador som tandskador och inre blödningar kan vara svåra att upptäcka.

Trafikolycka

Det händer tyvärr att jakthundar blir påkörda när de korsar vägar under jakten. Uppsök alltid veterinär om hunden blivit påkörd. Skador på inre organ syns sällan, men kan vara mycket allvarliga för hunden.

Åtgärder

1. Gör hjärt-lungräddning om hunden inte andas och saknar puls.
Se sidorna 16 och 17.
2. Lägg tryckförband på blödande sår. Se sidan 20.
3. Håll hunden varm med filter.
4. Flytta hunden försiktigt, gärna med bår, för omedelbar transport till veterinär.
Se sidan 9.

Skottskada

Det händer att hundar träffas av skott under jakt, antingen direkt eller av rikoschetter. Skadans omfattning beror på typ av skott och var på hunden det träffat. En hund som träffats av hagel kan se död ut på grund av chockverkan, men fortfarande vara vid liv.

Åtgärder

1. Följ instruktionerna på sidan 5.
2. Kontrollera om hunden har puls och andas. Om inte, gör hjärt-lungräddning. Se sidorna 16 och 17.
3. Lagg tryckförband på blödande sår. Se sidan 20.
4. Skydda eventuellt blottade organ med kompresser dränkta i koksalt.
5. Täta eventuella öppningar till brösthålan med lufttätt förband. Se sidan 25.
6. Åk omedelbart till veterinär, även om skadan är ett mindre skottsår. Infektionsrisken är stor.

Ögonskada

Hundar som arbetar i terräng kan få in frön och andra små växtdelar i ögonen. Det kan irritera och skada ögat.

Symtom

- Hunden kniper eller kisar med ögat.
- Ögat tåras och ser irriterat ut.
- Hunden gnider eller kliar sig mot ögat.

Åtgärder

1. Hindra hunden från att kliar sig i ögat.
2. Undersök ögat för att se eventuella skador eller skräp.
3. Spola ögat från olika vinklar med rikliga mängder koksaltlösning.
4. Kontakta veterinär om hunden fortsätter att visa besvär eller om ögat inte ser normalt ut efter spolning. Det kan finnas allvarliga skador på hornhinnan som kräver behandling.

Jaktödem

Jaktödem innebär vätskeutträde i lungorna under eller strax efter jakt. Det kan ge allvarlig andningspåverkan och i värsta fall leda till att hunden dör. Jaktödem förekommer framför allt hos drivande hundar som skäller mycket.

Symtom

- Hunden verkar **onormalt andfådd** och medtagen under eller efter jakt och vill helst stå eller sitta.
- Hunden andas med en **hävande buk** och ibland **sträckt hals**.
- I **allvarliga fall** får hunden **bleka eller gråblå slemhinnor** och **bubblig vätska i nosen**.

Åtgärder

1. Försök hålla hunden så lugn som möjligt.
2. Kontakta genast veterinär för vidare vård.

Tillverka en bår

En hund som inte kan gå själv kan vara svår att transportera. Hundar av stora och tunga raser kan vara extra utmanande att bära längre sträckor. Om olyckan är framme kan lösningen vara att tillverka en bår.

Så gör du

1. Använd en jacka eller tröja. Om plagget har en dragkedja stänger du den.
2. Vänd ut och in på jackan eller tröjan, men låt ärmarna vara kvar "inne" i plagget.
3. Leta rätt på två jämntlånga grenar som kan fungera som slenor.
4. Stick in grenarna genom ärmarna och för ut dem genom nederdelen på jackan eller tröjan.
5. Placera hunden på båren och lyft upp den. Var vaksam så att hunden inte blir rädd och ramlar av.

Klobrott

Hundar som springer i terräng riskerar att skada sina klor.

Minska risken för kloskador genom att hålla hundens klor kortklippta.

Symtom

- Ofta, men inte alltid, visar hunden hälta vid ett klobrott.
- Den skadade klon ömmar.
- Ibland syns en blödning från den skadade klon.
- Klon eller delar av klon kan peka snett.

Åtgärder

1. Spola rent med koksaltlösning.
2. Lägg eventuellt ett tassbandage. Se sidan 23.
3. Hindra hunden från att slicka på den skadade klon.
4. Om klon bara är uppfläkt i toppen räcker det att klippa ner den lite.
5. En klo som pekar snett eller verkar bruten bör undersökas av veterinär så det inte blir en infektion i klofästet.
6. Klobrott är sällan en skada som kräver akut veterinärvård. Ofta är det tillräckligt att uppsöka veterinär dagen efter jakten, om inte hunden är mycket smärt-påverkad.

Muskelsträckning

Det är inte ovanligt att jakthundar sträcker sig eller får muskelbristningar eftersom de emellanåt utsätts för både hård och explosiv ansträngning. En sträckning är sällan allvarlig, men kräver att hunden får vila och återhämta sig. En muskelbristning kan ge allvarliga besvär. Ta för vana att alltid visitera hunden efter avslutat jaktpass.

Symtom

- Hunden visar plötslig hälta eller smärta.

Förebyggande åtgärder

1. Förebygg sträckningar och muskelbristningar genom att värma upp hunden före jakten. Till exempel genom att ta en uppvärmningspromenad. Massera också gärna hundens muskler.
2. Håll hunden i god kondition. En hund som är i bra kondition och får kontinuerlig träning året runt drabbas mer sällan av sträckningar och bristningar.

Åtgärder

1. Vid en lättare hälta bör hunden vila. Om hälтан inte försvinner helt inom några dagar skall veterinär kontaktas.
2. Åk till veterinär om hunden haltar kraftigt eller har tydliga svullnader.

CHECKLISTA

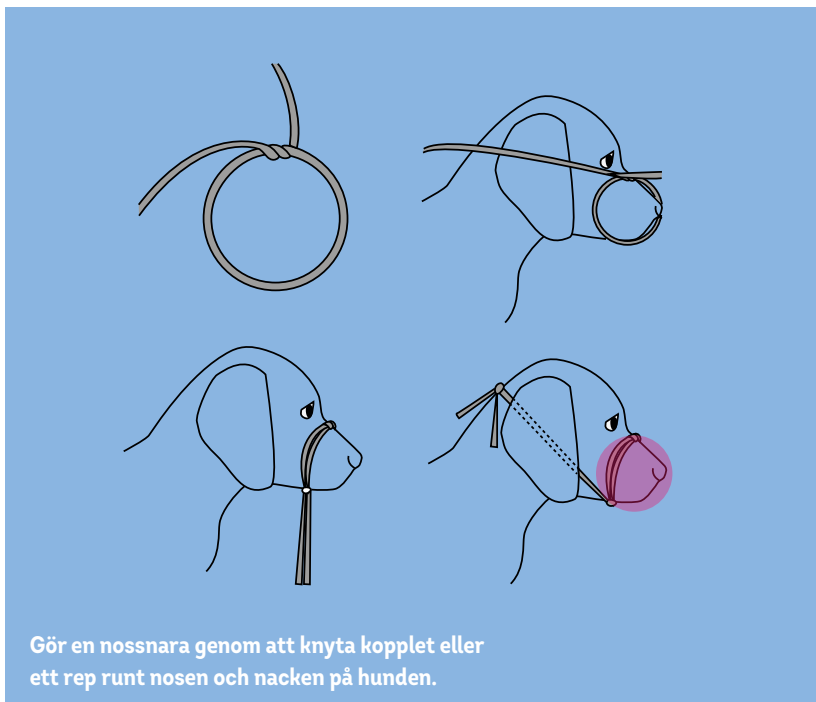
Det här bör du ha med dig ut på jakten!

- Broschyren Första hjälpen för din hund
- Engångshandskar
- Febertermometer (ej mun/öron)
- Fästingplockare
- Gasbinda
- GPS
- Kommunikationsradio
- Munkorg/snara
- Plastpåsar
- Plåstertejp på rulle
- Reflexer
- Ren handduk
- Rena kompresser
- Riklig mängd koksaltlösning (gärna i form av engångspolflaskor)
- Sax
- Självhäftande stödförband
- Skyddssko
- Skyddsväst som är väl anpassad för hunden
- Sårtejp/kirurgtejp
- Telefonnummer till veterinärer och djursjukhus
- Tryckförband
- Värmande filt, till exempel aluminiumfilt

Checka av
och se att
du har allt
med dig!

Nosnara

På grund av smärta kan skadade eller sjuka hundar bitas även om de till synes är medvetslösa. Koppla alltid en skadad hund och vid behov bör du nosnara (säkra) den innan du försöker utföra första hjälpen. Nosnara dock aldrig en hund som kräks eller blöder ur munnen. Det är viktigt att hålla hunden så lugn som möjligt och att undvika stress.

Puls

Hundens puls är lättast att hitta/känna på insidan av ljumsken. Träna på att hitta din hunds puls innan faran är ett faktum.

1. För att känna pulsen (i lårbensartären) sätter du fingrarna på insidan av ljumsken/låret. Flytta runt fingrarna tills du hittar pulsen.
2. Om du inte hittar pulsen, känn efter hjärtslag genom att lägga en hand på nedre delen av bröstkorgen bakom vänster framben.

Andning

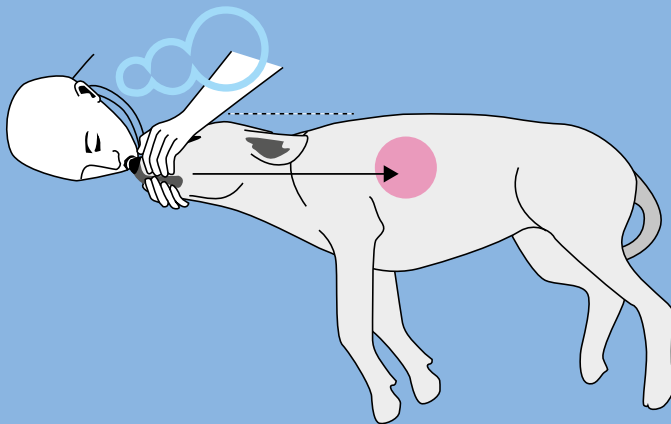
Kontrollera att hundens bröstkorg höjs och sänks vid in- och utandning. Om du inte ser några bröst rörelser kan du hålla handen framför hundens nos för att känna värme/luftrörelser från andningen. Du kan också hålla en fickspegel framför nosen och se om det bildas imma på spegeln.

Konstgjord andning

Första steget vid andningsstopp är att kontrollera luftvägarna så att det inte finns något som hindrar hunden från att andas själv. Inblåsning ska inte ske förrän detta kontrollerats.

1. Dra försiktigt ut tungan ur hundens mun. Se upp så att du inte blir biten, eftersom även en medvetslös hund kan bitas.
2. Ta bort synliga objekt ur munnen. Om du inte kommer åt föremålet, utför Heimlichmanöver. Se sidan 19.
3. Stäng hundens mun och räta ut hundens nacke försiktigt då det kan finnas någon form av nackskada.
4. Sätt din mun över hundens nos.
5. Gör en inblåsning via nosen tills hundens bröstkorg reser sig. Anpassa luftvolymen till hundens storlek.
6. Upprepa 10 gånger med en inblåsning var tredje sekund.
7. Kontrollera om hunden andas genom att titta på bröstkorgen.
8. Om andningen inte kommer igång, kontakta veterinär och fortsätt med konstgjord andning under transporten till djursjukhuset.

Ta bort synliga objekt ur munnen, dra ut tungan och räta försiktigt på hundens nacke innan du påbörjar inblåsningen via hundens nos.

HLR – Hjärt-lungräddning

Genomför HLR endast om hunden inte är kontaktbar, inte har puls eller inte andas. HLR ska endast ges efter det att fria luftvägar skapats och inblåsning är möjlig.

Det viktigaste med hjärtmassage är inte pumpeffekten utan att den mekaniska retningen kan stimulera hjärtat till att börja slå igen. Rådfråga alltid veterinär.

1. Kontrollera att det inte finns några större yttre blödningar. Om så är fallet, lägg genast på ett tryckförband. Se sidan 20.
2. Lägg hunden på dess högra sida (vänster sida upp) på ett stadigt, plant underlag.
3. Kontrollera att hunden har fria luftvägar och rät nacke, helst ska huvudet och nacken vara i linje med varandra. Var extra försiktig vid eventuell sträckning av nacken eftersom det kan finnas någon form av nackskada.

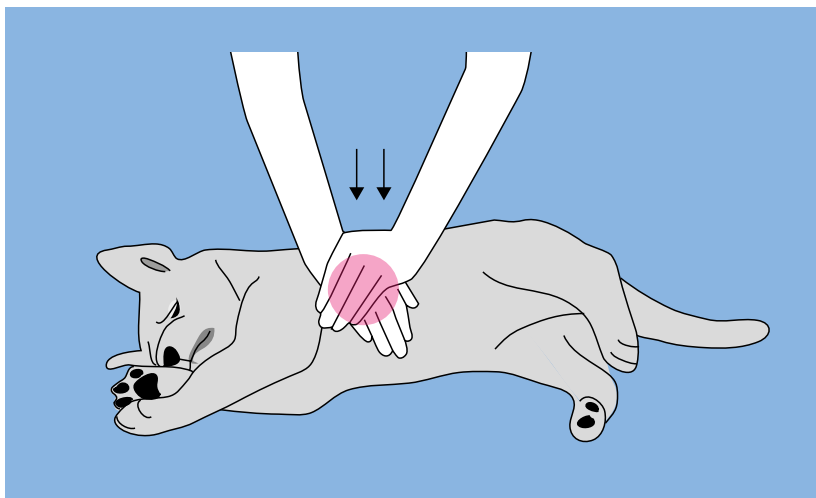
4. HLR-samarbete mellan två personer:

- Person 1 utför konstgjord andning. Se sidan 15.
- Person 2 utför hjärtkompressioner genom att placera händerna på bröstkorgens nedre del (där hundens vänstra armbåge vidrör bröstet). Pressa ihop/tryck ner bröstkorgen enligt nedan:
  - 10-15 mm för små hundar
  - 20-30 mm för medelstora hundar
  - 35-40 mm för stora hundar

Gör cirka 30 kompressioner med en hastighet av cirka 100 kompressioner per minut. Släpp trycket mellan varje kompression. Gör sedan två inblåsningar så att bröstkorgen reser sig. Upprepa därefter 30 kompressioner i samma hastighet som tidigare och gör sedan två inblåsningar. Upprepa. Om ni är två personer kan en göra kompressionerna och den andra personen inblåsningarna.

5. Upprepa kompressioner och inblåsningar tills andning och cirkulation fungerar.
6. När andning och puls har kommit igång - transportera hunden till veterinär.
Om andningen inte kommer igång, kontakta veterinär och fortsätt med konstgjord andning under transporten till djursjukhuset.

Chock

Chock uppstår när hundens vitala organ inte får tillräckligt mycket syre och/eller vid större förlust av blod. Om tillståndet inte behandlas kan hunden dö.

Symtom

- Blekt tandkött.
- Svag, hastig puls och snabb, ytlig, oregelbunden andning.
- Vidgade pupiller, kalla öron och tassar.
- Svaghet, yrsel, kollaps och slutligen medvetslöshet.

Åtgärder

1. Handskas varsamt med hunden. Försök att få den lugn genom att prata med den. Håll om möjligt kroppskontakt.
2. Stoppa eventuell blödning med tryckförband och/eller högläge. Se sidan 20.
3. Kontrollera andning, puls och fria luftvägar. Se sidan 14.
4. Håll hunden varm och transportera den till veterinär.

Kvävning

Främmande föremål, som till exempel små kompakta bollar, kan vid lek fastna i svalget och orsaka kvävning.

Symtom

- Andningssvårigheter och/eller kvävningssljud/hosta.
- Gnuggar ansiktet mot marken och slår med tassarna mot munnen.
- Utstående ögonklober.
- Hunden kan upplevas som orolig eller stressad.

Åtgärder

1. Öppna munnen, dra tungan framåt och inspektera halsen. Försök att plocka bort eventuella föremål med fingrarna.
2. Om det inte fungerar, utför Heimlichmanöver. Se sidan 19.

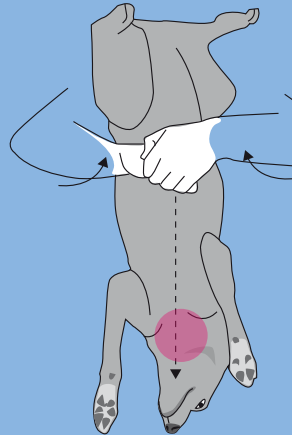
Heimlichmanöver

Instruktioner

1. Vänd hunden upp och ner om möjligt, med ryggen mot ditt bröst.
  - Placera hundens huvud mellan dina ben.
  - Ta tag runt buken på hunden.
  - Lyft hunden mot ditt bröst.

Om du inte orkar lyfta hunden kan du ställa dig bakom hunden och ta tag med båda armarna runt hundens buk.

2. Med båda armarna ger du hunden fyra stora "björnkramar" över magen. Var inte rädd för att ta i för hårt. Kraften ska vara så pass hård att det ger resultat. Anpassa trycket efter hundens storlek.
3. Kontrollera om föremålet har lossnat. Om så är fallet, ta bort det och ge tre nosinblåsningar. Om luften fortfarande inte passerar, fortsätt med ytterligare kramar.

Med båda armarna ger du hunden fyra stora "björnkramar" över magen. Var inte rädd för att ta i för hårt. Kraften ska vara så pass hård att det ger resultat. Anpassa trycket efter hundens storlek.

Blödning

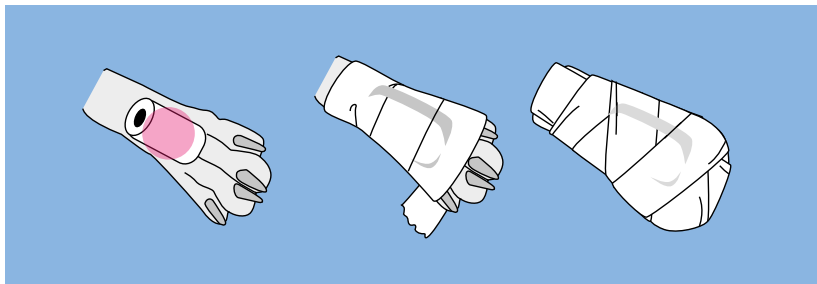
Blödningar från små sår upphör normalt inom några minuter. Allvarliga blödningar kräver akut första hjälpen. Om de inte behandlas kan de leda till chocktillstånd och i värsta fall döden. Hundar som måste sys bör komma till veterinär snarast möjligt. Sprutande och/eller pulserande blödning innebär artärblödning som kräver tryckförband. Blodet är klarrött.

Tryckförband

1. Om det behövs så nossnara hunden. Se sidan 13.
2. Lägg bandage med en hårt rullad kompress eller liknande mot såret och tryck tills blödningen upphör. Se till att förbandet sitter åt så att blödningen stoppas. Lätta tillfälligt på förbandet var 30:e minut för att inte strypa blodtillförseln i området helt.
3. Om blödningen fortsätter, förstärk bandaget.
4. Håll den skadade kroppsdelens i högläge, om det är möjligt.
5. Transportera hunden till veterinär.

Mjukdelarna i ljumske och hals ger ett dåligt underlag för tryckförband. Blödningen kan behöva stoppas eller begränsas genom fingertryck. Behåll trycket under transport till veterinär.

Blödning i huvudet kräver sällan tryckförband. Leta efter skador på huvudet, och lägg ett förband som skyddar såret. Transportera hunden till veterinär.

Benbrott

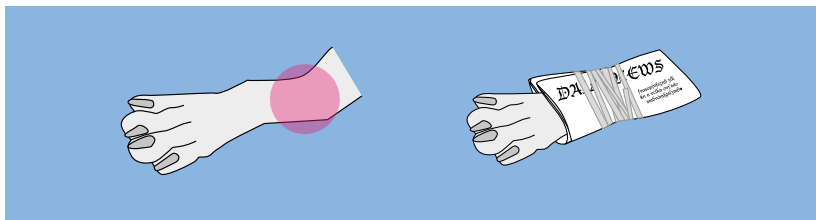
Om du misstänker att din hund har fått ett benbrott är det viktigt att du håller hunden stilla så att skadan inte förvärras. Det kan vara svårt att fixera ett ben, men om det går, försök att stabilisera frakturen.

Symtom

- Oförmåga att använda benet.
- Smärta.
- Svullnad och rodnad.
- Felställning av benet.
- Eventuellt utstickande benfragment.

Åtgärder

1. Titta efter symtom på blödning och chock. Se sidorna 18 och 20.
2. Om det behövs så nossnara hunden. Se sidan 13.
3. Flytta den skadade hunden så lite som möjligt.
4. Om möjligt, stabilisera frakturen med ett stödförband eller gör en skena av till exempel kvistar eller en dubbelvikt tidning formad som ett U. Stödet fästs på båda sidor om frakturen med tejp eller bandage. Se till att den är tillräckligt lång för att täcka området en bit ovanför och nedanför frakturen. Obs! Detta kan vara svårt på grund av kraftig smärta hos hunden.
5. Om stabilisering är omöjlig, försök att hålla hunden i stillhet.
6. Om benfragment syns, täck såret med kompresser dränkta i koksaltlösning.
7. Använd filt eller handduk som bår när du transporterar hunden och lägg en ihopvikt handduk eller liknande under benet som stöd. Tillverka en bår, se sidan 9.
8. Transportera hunden så fort som möjligt till veterinär.

Skadad tass

Skärsår i trampdynan är en vanlig olyckshändelse. Hundar behöver inte alltid ha särskilt ont av sår i trampdynan. De haltar lite och lämnar blodiga tasspår efter sig. Blödningen kan se värre ut än vad den är. Det är ovanligt att en hund förblöder av ett skärsår i tassens. Om såret är djupt eller sitter på baksidan av tassens, ovanpå trampdynorna, kan stora kärl och senor ha skadats. Lägga då ett tryckförband. Se sidan 20.

Åtgärder

1. Om det behövs så nossnara hunden. Se sidan 13.
2. Inspektera såret.
3. Rengör och ta bort eventuella föremål, grus och smuts.
4. Lägga ett tassbandage eller ett tryckförband. Se sidan 20 och 23.
5. Håll hunden stilla.
6. Transportera hunden till veterinär för att få såret kontrollerat.

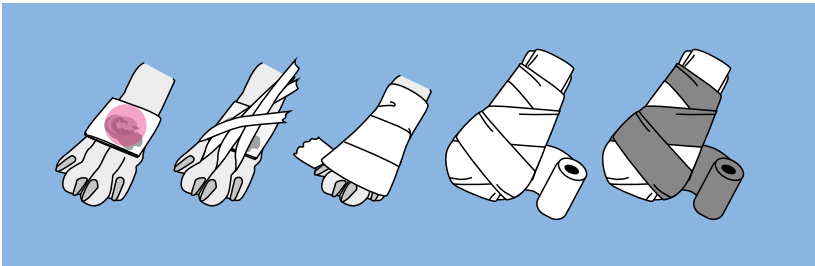

Tassbandage

Det är viktigt att ett tassbandage läggs på rätt sätt för att det ska sitta kvar och för att undvika hudirritation.

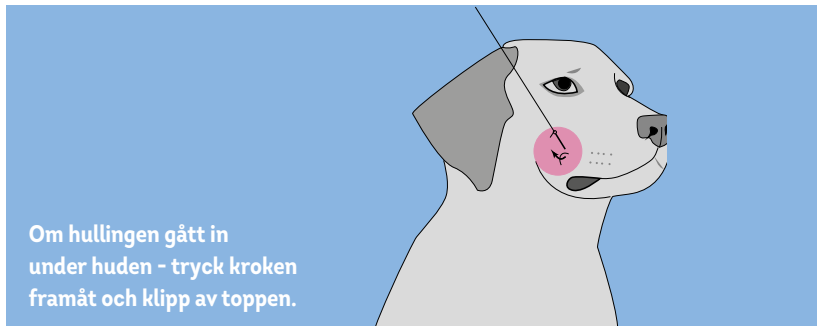
Åtgärder

1. Tvätta såret och lägg på en steril kompress närmast såret.
2. Lägg bomullssträngar mellan tårna för att undvika hudirritation.
3. Lägg bomull runt hela tassens och en bit upp på benet.
4. Linda gasbindan eller liknande fram och tillbaka på ovan- och undersidan av tassens och längs med benet. Fäst med plåstertejp.
5. Linda ett varv med självhäftande stödförband tills bandaget är täckt.
6. Byt bandaget dagligen eller enligt instruktion från din veterinär.
Trä ett tasskydd eller en plastpåse över bandaget vid fuktigt väder.
Ta av skyddet så fort hunden kommer inomhus.

Fiskekrok

Det kan hända att en hund får en fiskekrok genom tassens, läppen, örat eller nosen. Gör man på rätt sätt är det enkelt att ta bort den. Se till att hunden är lugn innan du tar bort kroken.

Åtgärder

1. Om det behövs så nossnara hunden. Se sidan 13.
2. Om hullingen inte gått in under huden, dra försiktigt ut kroken bakåt.
3. Om hullingen har gått in under huden, tryck kroken framåt tills hullingen kommer ut. Klipp av toppen av hullingen med tång och ta bort resterna.
4. Rengör såret.

Penetrerande föremål

Föremål som tränger in under huden och inte lätt kan lossas ska man se upp med. Det kan till exempel hända om hunden springer in med bröstkorgen i en gren som sedan fastnar.

Åtgärder

1. Om det behövs så nossnara hunden. Se sidan 13.
2. Låt föremålet sitta kvar i kroppen!
3. Täck området runt skadan med kompresser och fäst med gasbinda/tejp.
4. Transportera omedelbart hunden till veterinär.

Punkterad lunga

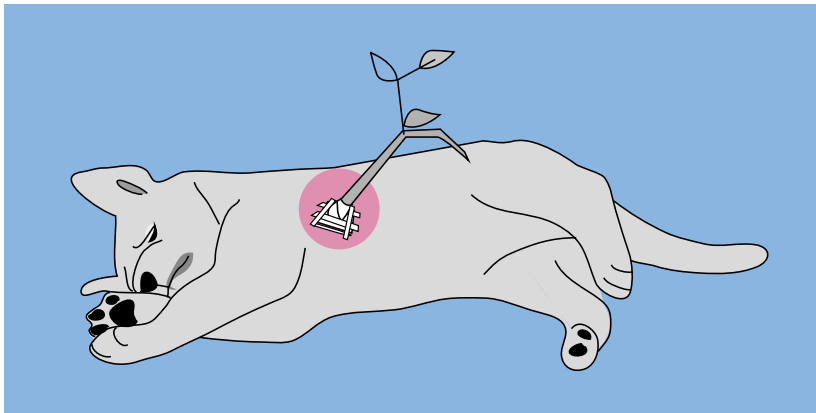
Föremål som punkterat lungsäcken orsakar att lungan faller ihop. Om föremålet sitter kvar, ta inte bort det. Försök att täta så gott det går runt föremålet.

Symtom

- Oro och andningssvårigheter.
- Tydligt sug-/blåsljud.
- Risk för att chocktillstånd utvecklas.

Åtgärder

1. Om det behövs så nossnara hunden. Se sidan 13.
2. Täck såret med förband. Försök att göra det så lufttätt som möjligt.
3. Behandla mot eventuell chock. Se sidan 18.
4. Transportera hunden omedelbart till veterinär.

Magomvridning

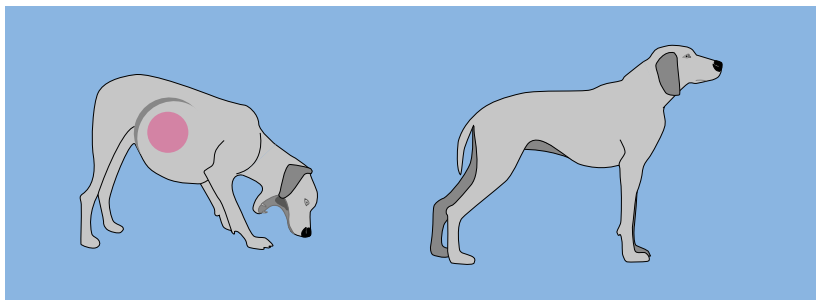
Hundar, ofta storvuxna, drabbas ibland av magomvridning vilket är ett livshotande tillstånd. I vissa fall kan magsäcken rotera runt sin egen axel vilket stryper blodtillförseln till mjälte och mage, och leder till ett livshotande chocktillstånd. Orsaken till omvridningen är okänd men i de flesta fall kan man se ett samband mellan överätning, konsumtion av jäst mat eller överdrivet drickande och/eller kraftig motion efter måltid. Symtomen uppkommer snabbt!

Symtom

- Orolig och stressad.
- Försöker kräkas men inget kommer upp.
- Utspänd i främre delen av buken/bakre delen av bröstkorgen, framförallt på höger sida.
- Svaghet.
- Svag och snabb puls.
- Chock.
- Andningssvårigheter.

Åtgärder

1. Åk omedelbart till veterinären.

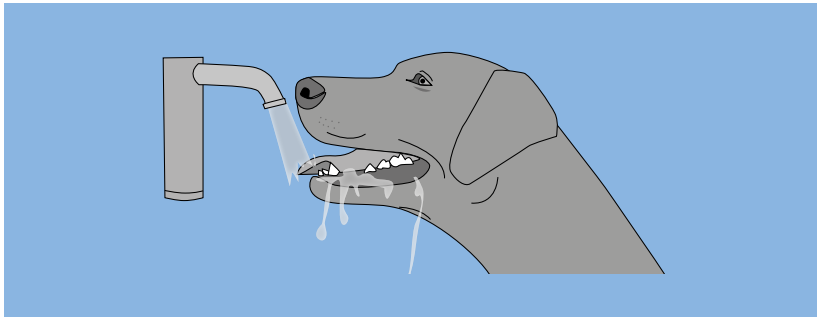
Förgiftning

Symtom

- Smärta, kräkning, kramper, diarré, svaghet, apati, sår runt munnen, ögonirritation, ökad salivutsöndring, medvetslöshet och andningsstillestånd.

Åtgärder

1. Försök alltid att komma i kontakt med veterinär innan du behandlar en förgiftad hund.
2. Om giftet har andats in via luftvägarna - flytta hunden till frisk luft.
3. Försök att identifiera giftet och kontakta veterinär så fort som möjligt.
4. Kontrollera andning, puls och fria luftvägar.
5. Försök inte att framkalla kräkning om du är osäker på vad hunden är förgiftad av. Man ska inte framkalla kräkning om hunden är förgiftad av till exempel syra, basiska ämnen eller petroleumprodukter. Ge hunden vatten/mjök för att späda ut gifter.
6. Om giftet ligger på pälsen/huden - skölj området med rikliga mängder vatten.
7. Aktivt kol kan vara bra att ge vid vissa förgiftningar. Men rådfråga alltid veterinär.

Getingstick och insektsbett

Vid getingstick eller insektsbett finns risk för svullnad och chock.

Symtom

- Smärta, svullnad och rodnad.
- Svaghet.
- Hunden slickar konstant ett litet område på kroppen.

Åtgärder

1. Ta om möjligt bort eventuell gadd.
2. Gör rent med antiseptiskt medel.
3. Håll hunden under uppsikt den närmaste timmen.
4. Kontakta veterinären om hunden visar tecken på ihållande smärta, andnings-svårigheter eller svaghet.

Fästingbett

Fästingar kan överföra sjukdomar som Borrelia, Anaplasmos (tidigare Ehrlichios) och TBE och därför är det nödvändigt att snabbt avlägsna dem. Fästingar sätter sig ofta bakom öronen, i ansiktet, runt halsen, i armhålor och i ljumskarna samt runt anus. Ta för vana att leta efter fästingar på hunden direkt efter att ni varit ute i naturen.

Åtgärder

1. Fästingbett och fästingburen smitta kan förebyggas genom att behandla hunden med läkemedel som finns receptfritt eller receptbelagt på apotek. Rådgör med veterinär.
2. Använd fästingplockare för att avlägsna fästingar.
3. Symtom på fästingburen smitta kan uppkomma lång tid efter själva fästingbettet. Kontakta veterinär om hunden får feber eller visar tecken på att den inte mår bra.

Ormbett

Ormbett kan vara livshotande, uppsök genast veterinär vid misstanke om ormbett.

Symtom

- Bitmärken (kan vara svåra att upptäcka på grund av djurets päls).
- Kraftig svullnad (som kan öka de första 24 timmarna).
- Smärta, rodnad och/eller blåmärke.
- Svaghet, ryckningar, ökad salivutsöndring och andningsstillestånd.

Åtgärder

1. Om det behövs så nossnara hunden. Se sidan 13.
2. Håll hunden stilla, försök lugna hunden. Bär eller transportera hunden på bår till bil för omedelbar transport till veterinär. Tillverka en bår, se sidan 9.
3. Kontakta alltid veterinär.

Brännskada

Graden av brännskada beror på skadans djup samt hur stor yta av huden som skadats. Ett bra sätt att se hur allvarig brännskadan har blivit är att försiktigt dra i pälsen vid det skadade området. Lossnar pälsen lätt är brännskadan djup. Uppsök alltid veterinär vid allvarlig brännskada.

Säkerställ att risk för ytterligare brännskada inte uppstår innan du hjälper hunden, särskilt om det rör sig om en elektriskt orsakad brännskada.

Lindrig brännskada

Symtom

- Svedd päls, rodnad hud, smärta, blåsor och svullnad.

Åtgärder

1. Om det behövs så nossnara hunden. Se sidan 13.
2. Spola det skadade området med riklig mängd kallt vatten eller lägg på en kall, våt kompress. Punktera inte brännblåsorna.
3. Lägg på ett lätt, sterilt förband. Hunden får inte slicka på skadan.

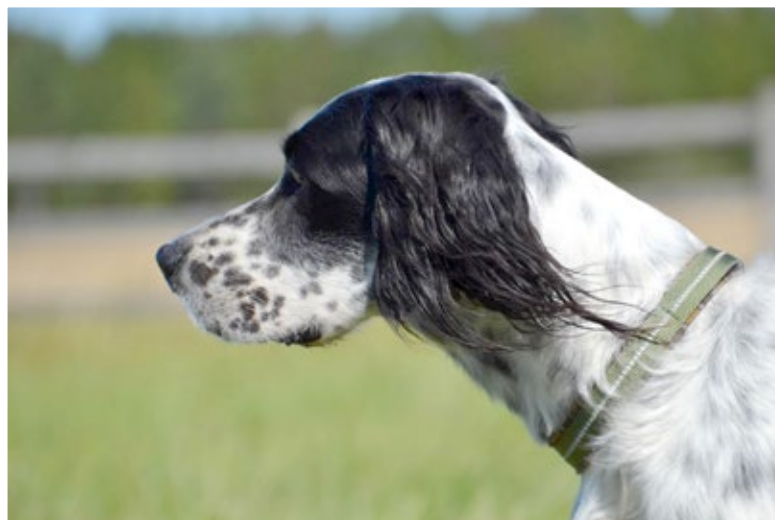
Allvarlig brännskada

Symtom

- Svedd päls, rodnad hud och smärta.
- Bränd vävnad, pälsen lossnar lätt på det skadade området.
- Blåsor och svullnad.
- Hunden visar ovilja att röra på sig.
- Chock.

Åtgärder

1. Om det behövs så nossnara hunden. Se sidan 13.
2. Kontrollera andning, puls och fria luftvägar. Se sidan 14.
3. Täck det skadade området med kompress fuktad med saltlösning.
4. Punktera inte blåsorna.
5. Låt inte hunden slicka på skadan.
6. Behandla mot eventuell chock och transportera genast hunden till veterinär. Se sidan 18.

Hundens kroppstemperatur

Normal kroppstemperatur för hundar är 38°C–39°C. Temperaturer under 37°C och över 40°C är tecken på att något är fel. Hundens temperatur mäts lättast i anus. Använd inte mun-/örontermometer eftersom de inte är lika tillförlitliga.

Lokal förfrysning

De mest utsatta områdena för lokal förfrysning är spenar, pung, öronlappar, tår och svanstipp.

Symtom

- Huden känns läderartad och flagnar.
- Kroppsvävningen ser vit ut och känns vaxartad.

Åtgärder

1. Hantera skadan varsamt. Om skadan är liten – värm upp området med en varm hand.
2. Flytta hunden inomhus eller i lä och vira in den i en filt. Återfår det skadade området färg så är det bra.
3. Om det skadade området inte återfår färgen – sänk ner den förfrusna kroppsdelens i ljummet vatten, max 40°C, tills det skadade området rodnar. Upptiningsprocessen är ofta mycket smärtsam. Rådfråga veterinären om hudförändringen kvarstår.

Allmän förfrysning eller nedkylning

Symtom

- Skakningar (upphör när temperaturen sjunker ytterligare).
- Stela muskler.
- Låg puls och andningsfrekvens.
- Hunden upplevs kall vid beröring och kroppstemperaturen är under 37°C.
- Apati följt av medvetslöshet.

Åtgärder

1. Flytta hunden inomhus eller i lä och vira in den i en filt. Massera hunden varm, torka hunden om den är våt.
2. Kontakta omedelbart veterinär för råd.

Värmeslag

Det bästa sättet att undvika värmeslag är att alltid låta hunden ha tillgång till frisk luft, vatten och skugga. **Obs! Lämna aldrig hunden inlåst i en varm bil eller annat trångt utrymme på sommaren.**

Symtom

- Hunden flämtar och har tegelrött tandkött.
- Ökad puls och andningssvårigheter.
- Kräkningar, diarré.
- Oro, förvirring och kramper.
- Förhöjd kroppstemperatur.
- Medvetlöshet.

Åtgärder

1. Flytta hunden till ett svalt, skuggigt område.
2. Kyl ned hunden med svalt vatten eller blöta handdukar.
3. Stoppa nedkylningen och torka hunden när kroppstemperaturen når 39°C.
4. Försök få hunden att dricka.
5. Transportera hunden till veterinär.

ABC för hundar

ANDNING = Kontrollera andning och puls.

BLÖDNING = Stoppa eventuella blödningar.

CHOCK = Behandla och motverka chock.

CHECKLISTA

En första hjälpen-väska för hundar bör innehålla:

☐ Aktivt kol	☐ Mjukgörande salva
☐ Blodstillande medel	☐ Pincett
☐ Bomull	☐ Plastpåsar
☐ Bomullspinnar	☐ Plåstertejp på rulle
☐ Broschyren Första hjälpen för din hund	☐ Sax
☐ Engångshandskar	☐ Självhäftande stödförband
☐ Febertermometer (ej mun/öron)	☐ Skyddssko
☐ Fästingplockare	☐ Sårtejp/kirurgtejp
☐ Gasbinda	☐ Sårtvätt/antiseptiskt medel
☐ Koksaltlösning	☐ Tryckförband
☐ Kompresser	

Ibland kan den närmaste läkaren i skogen vara ett butiksbiträde

Gå sjukvårdsutbildningen "Vård i det Vilda" för både hund och människa!

När olyckan är framme kan första hjälpen vara skillnaden mellan liv och död. Många är dock osäkra på vad man ska göra när något allvarligt händer, även bland oss jägare. Därför finns nu medlemsutbildningen "Vård i det Vilda". Syftet är att ge nödvändig kunskap om vad man ska göra när en människa eller hund blivit skadad. I kursen ingår bland annat hjärt-lungräddning, så alla kursdeltagare blir HLR-certifierade.

Läs mer och anmäl dig redan idag på www.vardidetvilda.se

Svenska Jägareförbundet

I SAMARBETE MED:

Agria
Djurförsäkring